Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 20 januari 2021 *

”Begäran om förhandsavgörande – Direktiv 2010/24/EU – Artikel 16 – Indrivning av fordringar som avser skatter, avgifter och andra åtgärder – Ömsesidigt bistånd – Begäran om säkerhetsåtgärder – Domstolsavgörande från den sökande medlemsstaten om att medge säkerhetsåtgärder – Fråga huruvida domstolarna i den anmodade medlemsstaten är behöriga att göra en egen bedömning av huruvida dessa åtgärder är motiverade – Principerna om ömsesidigt förtroende och ömsesidigt erkännande”

I mål C-420/19,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Riigikohus (Högsta domstolen, Estland) genom beslut av den 29 maj 2019, som inkom till domstolen den 29 maj 2019, i målet

Maksu- ja Tolliamet

mot

Heavyinstall OÜ,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J.-C. Bonichot, domstolens vice ordförande R. Silva de Lapuerta (referent) samt domarna L. Bay Larsen, C. Toader och N. Jääskinen,

generaladvokat: G. Pitruzzella,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– Heavyinstall OÜ, genom S. Koivuaho, i egenskap av befullmäktigat ombud,

– Estlands regering, genom N. Grünberg, i egenskap av ombud,

– Ungerns regering, genom M.Z. Fehér och R. Kissné Berta, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: estniska.

– Sveriges regering, genom H. Eklinder, C. Meyer-Seitz, H. Shev, J. Lundberg och A. Falk, samtliga i egenskap av ombud,

– Europeiska kommissionen, genom W. Roels och E. Randvere, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 17 september 2020 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 16 i rådets direktiv 2010/24/EU av den 16 mars 2010 om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som avser skatter, avgifter och andra åtgärder (EUT L 84, 2010, s. 1).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Maksu- ja Tolliamet (skatte- och tullmyndigheten, Estland) (nedan kallad MTA) och Heavyinstall OÜ (nedan kallat Heavyinstall eller bolaget) angående en begäran från den finländska skattemyndigheten om att säkerhetsåtgärder ska vidtas mot bolaget i Estland.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 I skälen 1, 4 och 6 i direktiv 2010/24 anges följande:

”(1) Ett ömsesidigt bistånd mellan medlemsstaterna för indrivning av varandras fordringar och unionens fordringar som avser vissa skatter och andra åtgärder bidrar till en väl fungerande inre marknad. Det säkerställer skatteneutralitet och har gjort det möjligt för medlemsstaterna att avlägsna diskriminerande skyddsåtgärder vid gränsöverskridande transaktioner som är avsedda att förebygga bedrägerier och budgetförluster.

…

(4) För att bättre slå vakt om medlemsstaternas ekonomiska intressen och den inre marknadens neutralitet är det nödvändigt att utvidga tillämpningsområdet för det ömsesidiga biståndet för indrivning till att även omfatta fordringar som avser skatter och avgifter som ännu inte omfattas av det ömsesidiga biståndet för indrivning, samtidigt som det för att kunna hantera det ökande antalet framställningar om bistånd och för att nå ett bättre resultat är det nödvändigt att effektivisera och förenkla tillämpningen av biståndet i praktiken. …

…

(6) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas befogenhet att fastställa vilka indrivningsmetoder som ska förekomma i deras inhemska lagstiftning. Det är emellertid nödvändigt att säkerställa att varken skillnaderna mellan nationella lagstiftningar eller bristen på samordning mellan behöriga myndigheter förhindrar ett väl fungerande system för ömsesidigt bistånd enligt detta direktiv.”

4 I artikel 14.1 och 14.2 i direktiv 2010/24 föreskrivs följande:

”1. Tvister avseende fordran, det ursprungliga dokument som medger verkställighet i den sökande medlemsstaten eller det enhetliga dokument som medger verkställighet i den anmodade medlemsstaten och tvister avseende giltigheten av en delgivning som gjorts av en behörig myndighet i den sökande medlemsstaten ska prövas av den sökande medlemsstatens behöriga instanser. Om fordran, det ursprungliga dokument som medger verkställighet i den sökande medlemsstaten eller det enhetliga dokument som medger verkställighet i den anmodade medlemsstaten i samband med indrivning bestrids av en berörd part ska den anmodade myndigheten informera den berörda parten om att eventuell talan ska väckas vid behörig instans i den sökande medlemsstaten i enlighet med den lagstiftning som gäller där.

2. Tvister som rör verkställighetsåtgärder som vidtagits i den anmodade medlemsstaten eller giltigheten av en delgivning som utförts av en behörig myndighet i den anmodade medlemsstaten ska prövas av den behöriga instansen i den medlemsstaten i enlighet med dess lagar och förordningar.”

5 I artikel 16 i direktiv 2010/24 föreskrivs följande:

”1. På begäran av den sökande myndigheten ska den anmodade myndigheten vidta säkerhetsåtgärder, ifall detta är tillåtet enligt dess nationella lagstiftning och är i överensstämmelse med dess administrativa praxis, för att säkerställa indrivning om en fordran eller det dokument som möjliggör verkställighet i den sökande medlemsstaten är bestridd när begäran görs eller om fordran ännu inte är föremål för ett dokument som medger verkställighet i den sökande medlemsstaten, om säkerhetsåtgärder också är möjliga i en liknande situation enligt nationell lagstiftning och administrativ praxis i den sökande medlemsstaten.

Den handling som utfärdats för att medge säkerhetsåtgärder i den sökande medlemsstaten, och som avser den fordran för vilken ömsesidigt bistånd begärs ska, i förekommande fall, bifogas begäran om säkerhetsåtgärder i den anmodade medlemsstaten. Denna handling ska inte bli föremål för någon åtgärd för erkännande, komplettering eller ersättande i den anmodade medlemsstaten.

2. Begäran om säkerhetsåtgärder får åtföljas av andra handlingar som avser fordran och som utfärdats i den begärande medlemsstaten.”

6 I artikel 17 i direktiv 2010/24 föreskrivs följande:

”I syfte att genomföra artikel 16 ska artiklarna 10.2, 13.1, 13.2, 14 och 15 gälla i tillämpliga delar.”

7 I artikel 18 i direktiv 2010/24 föreskrivs följande:

”1. Den anmodade myndigheten ska inte vara skyldig att bevilja bistånd enligt artiklarna 10–16 om indrivningen av fordran på grund av gäldenärens situation skulle förorsaka allvarliga ekonomiska eller sociala svårigheter i den anmodade medlemsstaten, om gällande lagar, förordningar och administrativ praxis i den medlemsstaten tillåter ett sådant undantag för nationella fordringar.

2. Den anmodade myndigheten ska inte vara skyldig att bevilja det bistånd som avses i artiklarna 5 och 7–16 om den ursprungliga begäran om bistånd enligt artikel 5, 7, 8, 10 eller 16 görs för fordringar som är äldre än fem år, beräknat från den dag då fordran skulle ha betalats i den sökande medlemsstaten till den dag den ursprungliga begäran om bistånd gjordes.

Om emellertid en fordran eller det ursprungliga dokument som medger verkställighet i den sökande medlemsstaten bestrids, ska femårsperioden anses börja den dag då det i den sökande medlemsstaten fastställs att fordran eller dokumentet som medger verkställighet inte längre får bestridas.

Dessutom ska femårsperioden anses börja den dag då hela betalningsfristen löper ut, i de fall de behöriga myndigheterna i den sökande medlemsstaten beviljar betalningsuppskov eller en avbetalningsplan.

I dessa fall ska den anmodade myndigheten dock inte vara skyldig att bevilja bistånd vad avser fordringar som är äldre än tio år, beräknat från den dag då fordran skulle ha betalats i den sökande medlemsstaten.

3. En medlemsstat ska inte vara skyldig att bevilja bistånd om det totala beloppet på de fordringar som omfattas av detta direktiv och för vilka bistånd begärs är mindre än 1 500 [euro].

4. Den anmodade myndigheten ska underrätta den sökande myndigheten om sina skäl till att inte efterkomma dess begäran om bistånd.”

8 I artikel 1 i kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1189/2011 av den 18 november 2011 om närmare föreskrifter för genomförandet av vissa bestämmelser i direktiv 2010/24 (EUT L 302, 2011, s. 16), i dess lydelse enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 2017/1966 av den 27 oktober 2017 (EUT L 279, 2017, s. 38) (nedan kallad förordning nr 1189/2011), fastställs tillämpningsföreskrifter för bland annat artikel 16.1 i direktiv 2010/24.

9 I artikel 15 i förordning nr 1189/2011 föreskrivs följande:

”1. En begäran om indrivning eller om säkerhetsåtgärder ska innehålla en förklaring om att villkoren enligt direktiv [2010/24] för inledande av ett förfarande för ömsesidigt bistånd är uppfyllda.

2. Vid en begäran om säkerhetsåtgärder kan denna förklaring kompletteras med en förklaring som anger de skäl och omständigheter som föranleder begäran, upprättad i enlighet med den modell som återfinns i bilaga III.”

10 Enligt punkterna 2.2 och 2.3 i den modell som återfinns i bilaga III till förordning nr 1189/2011 kan begäran om säkerhetsåtgärder åtföljas av antingen ett administrativt beslut att medge säkerhetsåtgärder eller av ett domstolsavgörande som fastställer att säkerhetsåtgärderna är motiverade.

Estländsk rätt

11 I 130 § i Maksukorralduse seadus (skattelagen) (nedan kallad MKS) anges vilka åtgärder som skattemyndigheten kan vidta för att tvångsvis driva in fordringar, i fall där skattskyldiga inte har uppfyllt sin betalningsskyldighet inom den frist som föreskrivs i skattelagen.

12 136^1 § MKS har rubriken ”Säkerhetsåtgärder innan en fordran eller en betalningsskyldighet har fastställts”, och där föreskrivs följande

”(1) Om det vid en kontroll av att korrekt skatt har betalats föreligger grundad misstanke om att det, efter att en fordran eller betalningsskyldighet som följer av skattelagen har fastställs, kan bli betydligt svårare eller till och med omöjligt att tvångsvis driva in skatteskulden på grund av den skattskyldiga personens agerande, kan chefen för skattemyndigheten eller en tjänsteman som delgivits denna uppgift ansöka hos förvaltningsdomstolen om tillstånd att genomföra de verkställighetsåtgärder som anges i 130 § punkt 1 i denna lag.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

13 Den 8 februari 2018 meddelade Mellersta Österbottens tingsrätt (Finland) ett interimistiskt beslut om kvarstad av viss egendom tillhörande Heavyinstall, i syfte att säkerställa en skattefordran på 320 022 euro som den finländska skattemyndigheten hade på bolaget (nedan kallat det finländska domstolsbeslutet om kvarstad).

14 Enligt nyss nämnda beslut fanns det en risk för att Heavyinstall skulle undanskaffa, förstöra eller överlåta egendom eller handla på ett sätt som kunde hindra indrivning av den finländska skattemyndighetens fordran. I beslutet angavs vidare att ägaren till Heavyinstall medvetet hade vilselett nämnda myndighet sedan år 2010, i syfte att undgå skattskyldighet i Finland.

15 Den 13 mars 2018 vände sig den finländska skattemyndigheten, med stöd av artikel 16 i direktiv 2010/24, till MTA med en begäran om bistånd med att vidta säkerhetsåtgärder mot Heavyinstall (nedan kallad begäran om bistånd). Det framgår av handlingarna i målet att det finländska domstolsbeslutet om kvarstad bifogades ansökan.

16 För att efterkomma begäran om bistånd ingav MTA den 29 mars 2018 en ansökan till Tallinna Halduskohus (Förvaltningsdomstolen i Tallinn, Estland) om kvarstad av fordon tillhörande Heavyinstall, närmare bestämt två släpvagnar som var värda 7 500 euro styck och en lastbil som var värd 9 500 euro, och av bankmedel på bankkonton som bolaget öppnat i samtliga kreditinstitut i Estland, till ett belopp på 297 304 euro (nedan kallad ansökan om säkerhetsåtgärder).

17 Genom beslut av den 3 april 2018 avslog Tallinna Halduskohus (Förvaltningsdomstolen i Tallinn) ansökan om säkerhetsåtgärder på grund av att det inte hade lagts fram bevis för att villkoret i 136^1.1 § MKS var uppfyllt. I skälen till beslutet anförde nämnda domstol att det enligt denna bestämmelse krävs, för att säkerhetsåtgärder ska kunna vidtas, att det föreligger grundad misstanke om att det, efter det att fordran fastställts, kan bli betydligt svårare eller till och med omöjligt att tvångsvis driva in fordran på grund av den skattskyldiges handlande.

18 MTA överklagade detta beslut till Tallinna Ringkonnakohus (Appellationsdomstolen i Tallinn, Estland), som ogillade överklagandet genom beslut av den 8 maj 2018.

19 Den anförde i skälen till beslutet att det framgår av artikel 16 i direktiv 2010/24 att den anmodade medlemsstaten har rätt att bedöma huruvida ansökan om tillämpning av säkerhetsåtgärder är välgrundad och proportionerlig mot bakgrund av den egna lagstiftningen, och att pröva huruvida det är förenligt med denna lagstiftning och medlemsstatens administrativa praxis att vidta de begärda säkerhetsåtgärderna.

20 Tallinna Ringkonnakohus (Appellationsdomstolen i Tallinn) prövade, med utgångspunkt i det nyss anförda, huruvida förutsättningarna för att tillämpa 136^1 § MKS var uppfyllda och fann, i likhet med domstolen i första instans, att så inte var fallet. Tallinna Ringkonnakohus (Appellationsdomstolen i Tallinn) ansåg dessutom att tillämpningen av de begärda säkerhetsåtgärderna mot Heavyinstall var oproportionerlig.

21 Vidare hade MTA underrättats av den finländska skattemyndigheten om att Mellersta Österbottens tingsrätt genom beslut av den 21 juni 2020 hade fastställt sitt beslut om kvarstad.

22 MTA överklagade till den hänskjutande domstolen, Riigikohus (Högsta domstolen, Estland), och yrkade att den skulle upphäva Tallinna Ringkonnakohus (Appellationsdomstolen i Tallinn) beslut av den 8 maj 2018 och bifalla ansökan om säkerhetsåtgärder mot Heavyinstall.

23 Enligt den hänskjutande domstolen uppkommer i det nationella målet frågan huruvida de estniska domstolarna, när de prövar en ansökan om säkerhetsåtgärder, själva kan bedöma den bevisning som lagts fram och, i enlighet med sin egen uppfattning, avgöra huruvida förutsättningarna för att vidta säkerhetsåtgärder är uppfyllda, eller om de tvärtom ska grunda sig på den bedömning som gjorts i det finländska domstolsbeslutet om kvarstad.

24 Den hänskjutande domstolen har uppgett att den förordar den tolkning av artikel 16 i direktiv 2010/24 som domstolarna i första och andra instans har gjort. Enligt denna tolkning utgör det finländska domstolsbeslutet om kvarstad endast ett bevis som ska prövas i samband med prövningen av villkoren i 136[1] § MKS. Den hänskjutande domstolen har emellertid även påpekat att principerna om samarbete, ömsesidigt förtroende och unionsrättens effektivitet skulle kunna tala för att den tolkning av artikel 16 i direktiv 2010/24 som gjorts gällande av MTA i det nationella målet ska godtas.

25 Mot denna bakgrund har Riigikohus (Högsta domstolen) beslutat att vilandeförklara målet och att ställa följande fråga till EU-domstolen:

”Ska artikel 16 i rådets direktiv [2010/24] tolkas på så sätt att en domstol i en medlemsstat som har att pröva en begäran om säkerhetsåtgärder är bunden av den bedömning som domstolen i den sökandes etableringsland gjort med avseende på huruvida det är nödvändigt och möjligt att vidta de aktuella säkerhetsåtgärderna när den ska avgöra nämnda begäran på grundval av nationell rätt (vilket den anmodade domstolen kan göra enligt artikel 16 första meningen), om en handling som innehåller denna bedömning har getts in till den anmodade domstolen (artikel 16.1 andra stycket sista meningen, enligt vilken denna handling inte ska bli föremål för någon åtgärd för erkännande, komplettering eller ersättande i den anmodade medlemsstaten)?”

Prövning av tolkningsfrågan

26 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida artikel 16 i direktiv 2010/24 ska tolkas på så sätt att domstolar i den anmodade medlemsstaten som har att pröva en begäran om säkerhetsåtgärder är bundna av den bedömning som gjorts av myndigheterna i den anmodande medlemsstaten av huruvida förutsättningarna för att vidta säkerhetsåtgärder är uppfyllda i faktiskt och rättsligt hänseende, om denna bedömning återfinns i den handling som anges i artikel 16.1 andra stycket i direktivet och som bifogats begäran om säkerhetsåtgärder, eller huruvida nämnda domstolar tvärtom kan göra en egen bedömning på grundval av sin nationella rätt.

27 Domstolen gör i denna del följande bedömning. Enligt fast rättspraxis ska vid tolkningen av en unionsbestämmelse inte bara lydelsen beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i (dom av den 11 juni 2020, ratiopharm (C-786/18, EU:C:2020:459, punkt 28).

28 Vid en bokstavstolkning av artikel 16 i direktiv 2010/24 framgår det för det första av ordalydelsen i punkt 1 första stycket i artikeln att den anmodade myndigheten ska vidta säkerhetsåtgärder bland annat om ”detta är tillåtet enligt dess nationella lagstiftning och är i överensstämmelse med dess administrativa praxis” och om ”säkerhetsåtgärder också är möjliga i en liknande situation enligt nationell lagstiftning och administrativ praxis i den sökande medlemsstaten”.

29 Av bestämmelsens ordalydelse framgår således endast att det krävs att de aktuella säkerhetsåtgärderna är tillåtna i den anmodade medlemsstaten och att de är möjliga i den anmodande medlemsstaten, utan att det närmare preciseras hur omfattande befogenheter domstolarna i den anmodade medlemsstaten har när det gäller att bedöma förutsättningarna för att vidta säkerhetsåtgärder.

30 För det andra framgår det av ordalydelsen i artikel 16.1 andra stycket i direktiv 2010/24 att om en handling som utfärdats för att medge säkerhetsåtgärder i den sökande medlemsstaten bifogas ansökan om bistånd, ska ”[d]enna handling … inte bli föremål för någon åtgärd för erkännande, komplettering eller ersättande i den anmodade medlemsstaten”.

31 I det avseendet instämmer domstolen i vad generaladvokaten anfört i punkt 36 i sitt förslag till avgörande, nämligen att den bedömning som återfinns i en sådan bifogad handling, vilken i allmänhet rör frågan huruvida förutsättningarna för att vidta säkerhetsåtgärder är uppfyllda enligt den sökande medlemsstatens lagstiftning, inte ska och inte får kompletteras eller ersättas i den anmodade medlemsstaten, vilket talar för en tolkning enligt vilken nämnda bedömning är bindande för domstolarna i den anmodade medlemsstaten.

32 Vid en tolkning av artikel 16 i direktiv 2010/24 mot bakgrund av det sammanhang i vilket den ingår framgår det för det första av artikel 17 i direktivet att artikel 14 i direktivet ska tillämpas analogt vid genomförandet av artikel 16 i direktivet.

33 Artikel 14 i direktiv 2010/24 föreskriver en fördelning mellan instanserna i den sökande respektive den anmodade medlemsstaten av behörigheten att avgöra tvister avseende å ena sidan fordran, det ursprungliga dokument som medger verkställighet i den sökande medlemsstaten eller det enhetliga dokument som medger verkställighet i den anmodade medlemsstaten och tvister avseende giltigheten av en delgivning som gjorts av en behörig myndighet i den sökande medlemsstaten och å andra sidan verkställighetsåtgärder som vidtagits i den anmodade medlemsstaten eller giltigheten av en delgivning som utförts av en behörig myndighet i den anmodade medlemsstaten. Denna behörighetsfördelning är en naturlig följd av att fordran och den exekutionstitel som medger att fordran drivs in upprättas på grundval av den sökande medlemsstatens nationella rätt, medan verkställighetsåtgärderna vidtas i den anmodade medlemsstaten i enlighet med de rättsliga bestämmelser som gäller där (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 mars 2019, Metirato, C-695/17, EU:C:2019:209, punkterna 33 och 34).

34 Enligt artikel 14.1 i direktiv 2010/24 ska således varje bestridande av fordran och av den ursprungliga handling som medger verkställighet i den sökande medlemsstaten underställas prövning av den sökande medlemsstatens behöriga instanser och inte av den anmodade medlemsstatens behöriga instanser, och artikel 14.2 i direktivet begränsar uttryckligen de sistnämnda instansernas prövningsrätt till att enbart avse kontroll av den anmodade medlemsstatens handlingar (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 mars 2019, Metirato, C-695/17, EU:C:2019:209, punkt 35 och där angiven rättspraxis).

35 Om man överför nyss nämnda rättspraxis rörande artikel 14 i direktiv 2010/24 på tvister om säkerhetsåtgärder enligt artikel 16 i direktivet, talar även detta för en tolkning enligt vilken domstolarna i den anmodade medlemsstaten inte har rätt att bedöma de begärda säkerhetsåtgärderna mot bakgrund av de materiella villkoren för att vidta sådana åtgärder enligt den anmodade medlemsstatens nationella rätt, eftersom de begärda säkerhetsåtgärderna har beslutats på grundval av de rättsliga bestämmelser som gäller i den sökande medlemsstaten.

36 Som generaladvokaten har påpekat i punkt 45 i sitt förslag till avgörande leder en kontextuell analys av artikel 16 i direktiv 2010/24 till slutsatsen att domstolarna i den anmodade medlemsstaten är behöriga att pröva huruvida förfarandet för att vidta säkerhetsåtgärder är förenligt med den medlemsstatens lagstiftning och administrativa praxis, men inte huruvida de materiella villkoren för att vidta säkerhetsåtgärder är uppfyllda.

37 Vidare ska det erinras om att artikel 18 i direktiv 2010/24 innehåller en uppräkning av de särskilda fall där den anmodade medlemsstaten kan vägra att lämna ömsesidigt bistånd enligt direktivet. Enligt domstolens fasta praxis ska dessa fall, eftersom de utgör undantag från principen om ömsesidigt förtroende, tolkas restriktivt (se, analogt, dom av den 14 november 2013, Baláž, C 60/12, EU:C:2013:733, punkt 29).

38 I linje med detta har domstolen godtagit att den anmodade myndigheten i undantagsfall kan besluta att inte lämna bistånd till den ansökande myndigheten, om det visar sig att verkställigheten av begäran om bistånd skulle kunna strida mot den allmänna ordningen i den medlemsstat där den anmodade myndigheten finns (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 april 2018, Donnellan, C-34/17, EU:C:2018:282, punkt 47).

39 Det framgår således av en analys av det sammanhang i vilket artikel 16 i direktiv 2010/24 ingår att det endast är i särskilda och avgränsade fall, vilka grundar sig på ett undantag som uttryckligen föreskrivs i direktivet eller på EU-domstolens praxis, som domstolarna i den anmodade medlemsstaten kan vägra att lämna bistånd med att vidta säkerhetsåtgärder.

40 Vad gäller den teleologiska tolkningen av direktiv 2010/24 konstaterar domstolen att även om direktivet hör till området för den inre marknaden och inte till området med frihet, säkerhet och rättvisa, så bygger det på principen om ömsesidigt förtroende. Genomförandet av det system för ömsesidigt bistånd som införts genom direktiv 2010/24 är nämligen beroende av att det finns ett sådant förtroende mellan de berörda nationella myndigheterna (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 april 2018, Donnellan, C-34/17, EU:C:2018:282, punkt 41).

41 I det avseendet ska det även erinras om att både principen om ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna och den på denna princip grundade principen om ömsesidigt erkännande har en grundläggande betydelse inom unionsrätten, eftersom det tack vare dessa principer är möjligt att skapa och upprätthålla ett område utan inre gränser (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 april 2018, Donnellan, C-34/17, EU:C:2018:282, punkt 40).

42 Det framgår dessutom av skäl 4 i direktiv 2010/24 att det är nödvändigt att effektivisera och förenkla tillämpningen av biståndet i praktiken för att kunna hantera det ökande antalet framställningar om bistånd och för att nå ett bättre resultat.

43 Vidare anges i skäl 6 i direktiv 2010/24 att det är nödvändigt att säkerställa att varken skillnaderna mellan nationella lagstiftningar eller bristen på samordning mellan behöriga myndigheter förhindrar ett väl fungerande system för ömsesidigt bistånd enligt direktivet.

44 Domstolen finner dock att det skulle strida mot principen om ömsesidigt förtroende, som direktivet bygger på, samt mot kraven på att det system för ömsesidigt bistånd som inrättats genom direktivet ska fungera väl och vara effektivt, att tolka artikel 16 i direktiv 2010/24 på så sätt att domstolarna i den anmodade medlemsstaten har rätt att göra en ny prövning av villkoren för att vidta säkerhetsåtgärder mot bakgrund av den anmodade medlemsstatens nationella rätt, särskilt om bedömningen av dessa villkor återfinns i den handling som anges i artikel 16.1 andra stycket i direktivet.

45 Som generaladvokaten har påpekat i punkt 55 i sitt förslag till avgörande skulle dessutom en sådan ny prövning strida både mot kraven på skyndsamhet som präglar förfarandet för vidtagande av säkerhetsåtgärder och mot behovet av att i förfarandet för ömsesidigt bistånd undvika motstridiga bedömningar av samma faktiska omständigheter från domstolarna i de två inblandade medlemsstaterna.

46 Det följer således av en bokstavstolkning av artikel 16 i direktiv 2010/24, samt även av det sammanhang i vilket den bestämmelsen ingår och av de mål som eftersträvas med direktivet, att domstolarna i den anmodade medlemsstaten i princip är bundna av den bedömning av villkoren för att vidta säkerhetsåtgärder som myndigheterna i den sökande medlemsstaten har gjort, särskilt i fall där denna bedömning återfinns i den handling som anges i artikel 16.1 andra stycket i direktiv 2010/24 och som bifogats begäran om bistånd.

47 Vad beträffar det nu aktuella fallet finner domstolen att det finländska domstolsbeslutet om kvarstad kan anses utgöra en sådan handling som anges i artikel 16.1 andra stycket i direktiv 2010/24. Det framgår nämligen av punkt 2.3 i bilaga III till genomförandeförordning nr 1189/2011, som innehåller en mall till ”Förklaring som anger skäl och omständigheter som föranleder en begäran om säkerhetsåtgärder”, att en sådan begäran, som grundas på artikel 16 i direktiv 2010/24, kan framställas med anledning av ett domstolsavgörande som fastställer att säkerhetsåtgärderna är befogade. I mallen anges dessutom att ett sådant domstolsavgörande ska bifogas förklaringen.

48 En estländsk domstol som har att pröva en begäran om bistånd ska således avgöra begäran på grundval av den bedömning som återfinns i nyss nämnda handling och inte på grundval av sin egen bedömning av de faktiska omständigheterna i målet och av förutsättningarna enligt 136[1] § MKS för att vidta säkerhetsåtgärder.

49 Mot bakgrund av det ovan anförda ska tolkningsfrågan besvaras enligt följande. Artikel 16 i direktiv 2010/24 ska tolkas på så sätt att domstolar i den anmodade medlemsstaten som har att pröva en begäran om säkerhetsåtgärder är bundna av den bedömning som gjorts av myndigheterna i den anmodande medlemsstaten av huruvida förutsättningarna för att vidta säkerhetsåtgärder är uppfyllda i faktiskt och rättsligt hänseende, särskilt i fall där denna bedömning återfinns i den handling som anges i artikel 16.1 andra stycket i direktivet och som bifogats begäran om säkerhetsåtgärder.

Rättegångskostnader

50 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

Artikel 16 i rådets direktiv 2010/24/EU av den 16 mars 2010 om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som avser skatter, avgifter och andra åtgärder ska tolkas på så sätt att domstolar i den anmodade medlemsstaten som har att pröva en begäran om säkerhetsåtgärder är bundna av den bedömning som gjorts av myndigheterna i den anmodande medlemsstaten av huruvida förutsättningarna för att vidta säkerhetsåtgärder är uppfyllda i faktiskt och rättsligt hänseende, särskilt i fall där denna bedömning återfinns i den handling som anges i artikel 16.1 andra stycket i direktivet och som bifogats begäran om säkerhetsåtgärder.

Underskrifter